

πόλησαν καὶ διελάλησαν ἕξ δημιουργοὶ ποιηταὶ οἱ μεγαλύτεροι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Εἶναι ὁ Γκαῖτε καὶ ὁ Σέλλεϋ, ὁ Βύρων καὶ ὁ Σατωβριάν, ὁ Δαμαρτῖνος καὶ ὁ Οὐγκώ. Οἱ χαιρετισμοὶ τῶν ἀγαλλομένων λαῶν, τοὺς ὁποίους ὑπονοεῖ ὁ ἱστορικός, ἀπηχοῦσι κατὰ μέγα μέρος τοὺς λόγους καὶ τοὺς διδυράμβους, τοὺς ἐνθουσιασμοὺς καὶ τὰς θυσίας τῶν ποιητῶν. Ἰερὸν χρέος μοῦ ἐπιβάλλει τὴν σιγμὴν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τῆς ἕδρας ταύτης νὰ μνημονεύσω καὶ νὰ εὐλογήσω τὰ ὀνόματά των.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΤΗΣ 3^{ης} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1830 ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ.

ΥΠΟ Γ. ΣΤΡΕΪΤ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν δὲν δύναται ν' ἀντιπαρέλθῃ σιγῶσα τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν συνετελέσθη ἡ διπλωματικὴ προᾶξις ἢ ἐπισήμως διαδηλώσασα τὴν ἰδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἤτοι τὸ πρωτόκολλον τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, ἀφ' οὗ χρονολογεῖται ἢ ἐν τῇ διεθνεῖ κοινωνίᾳ καθιέρωσις ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων εὐεργετῶν Δυνάμεων τῆς ὡς κράτους ὑπάρξεως τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Δὲν ἐγεννήθη οὐδ' ἐδημιουργήθη τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος διὰ τοῦ πρωτοκόλλου ἐκείνου. Ἦδη τὸ ἀπὸ 1^{ης} Ἰανουαρίου 1922 Σύνταγμα τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀνέγραψεν, ἐν ὀνόματι τῆς ἀγίας καὶ ἀδαιρέτου Τριάδος, ὅτι «τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, τὸ ὑπὸ τὴν » φρικώδη Ὀθωμανικὴν δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρῦτα- » τον καὶ ἀπαραδειγματίστον ζυγὸν τῆς τυραννίας καὶ ἀποσεῖσαν αὐτὸν » μὲ μεγάλας θυσίας κηρύττει σήμερον διὰ τῶν νομίμων παραστατῶν » του εἰς Ἐθνικὴν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, » τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν».

Τὸ δὲ κήρυγμα τοῦτο «ἐγερτήριον ἅμα καὶ ὄρκος ἱερός», ὡς τὸ ὠνόμασεν ὁ Σπυρίδων Λάμπρος, ἐπραγματοποιήθη ἐν μακρῷ ἀγῶνι, καταπλήσσοντι διὰ τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων ὀλοκλήρον λαοῦ καὶ δι' ὑψίστων τοῦ γένους ἡμῶν θυνσιῶν, ἀλλὰ καὶ τῇ βοηθείᾳ πολυπληθῶν

γενναίων φιλελλήνων, οἵτινες ἔσπευσαν πάντοθεν προσφέροντες τὴν εὐγενῆ αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἀρωγὴν, ἐκυρώθη δ' ὑπὸ τῶν τριῶν εὐεργετῶν Δυνάμεων, πρὸς ἃς εὐγνώμονες φέρονται σήμερον αἱ σκέψεις ἡμῶν. Αἱ Δυνάμεις αὗται, εὐμενῶς παρακολουθοῦσαι τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν προσπαθείας καὶ ἐμπράκτως ἐν Ναυαρίνῳ, μετὰ τὴν ἀποφασιν τῆς ἐνεργοῦ ἀναμίξεως αὐτῶν εἰς τὸ ἑλληνοτουρκικὸν δράμα, παρασχοῦσαι τῇ Ἑλλάδι τὴν πολυτιμοτάτην αὐτῶν εἰς τὸν ἀγῶνα συμβολήν, προέβησαν τῇ 3 Φεβρουαρίου 1830 εἰς τὴν συνομολόγησιν ρήτρας, καθ' ἣν:

« ἡ Ἑλλὰς θέλει σχηματίσει ἐν κράτος ἀνεξάρτητον καὶ θέλει χαίρει »
 » ὅλα τὰ δίκαια πολιτικά, διοικητικὰ καὶ ἐμπορικὰ τὰ προσπεφυκῶτα εἰς
 » τὴν ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν ».

Οὗτω δὲν ὑπῆρξε βεβαίως ἡ ἴδρσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀποτελεσμα διπλωματικῶν ἀπλῶς συμφωνιῶν. Ἄλλως ἡ τῶν κρατῶν γένεσις εἶναι πάντοτε σχεδὸν ἱστορικὸν γεγονός, ἐκτὸς τοῦ δικαίου συντελούμενον. Κράτος ὑπάρχει, ἅμα ὑπάρξει λαὸς ἐπὶ χώρας, συνείδησιν ἔχων τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑποστάσεως καὶ ὀργανωμένος ὑπὸ πολιτικὴν ἐξουσίαν αὐτοτελῆ. Ὅθεν ἔδει νὰ προηγηθῶσι τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ 1830 πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ ὑπέροχοι πράξεις τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγωνιζομένου λαοῦ, αἱ θεμελιώσασαι τὴν πολιτικὴν τῶν Ἑλλήνων ἐξουσίαν καταργοῦσαι τὸν ξενικὸν ζυγόν, καὶ ἡ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἔμπρακτος διπλωματικὴ καὶ στρατιωτικὴ τῶν Δυνάμεων ἐπέμβασις καὶ ἡ θαυμασίᾳ προσπάθειᾳ τοῦ Καποδιστρίου, ὅπως ἐν τῇ θυελλῶδει ἀναρχίᾳ καὶ παρὰ τὰς ὀλεθρίας προσωπικὰς ἔριδας καὶ ἀντιζηλίας ἐδραιώσῃ στερεὸν κρατικὸν ὀργανισμόν. Προῦπῆρξε δὲ πάντων τούτων ἡ συνείδησις τῆς ὑποστάσεως τοῦ Ἐθνους, διότι, ἀφ' ἧς ἔπεσε μαχόμενος ὁ τελευταῖος τοῦ Βυζαντίου Αὐτοκράτωρ, ὑπ' αὐτὸν τὸν κατακτητὴν παρέμεινε ζωντανὸν τὴν ψυχὴν καὶ ἀδάμαστον τὸ ἑλληνικὸν Ἐθνος, δύο ἔχον τὰ ἀκράδαντα αὐτοῦ ἐρείσματα, τὴν ἄφθαρτον γλῶσσαν καὶ τὴν πατρῶαν θρησκείαν. Ταῦτα ὑπὸ τὸν ξενικὸν ζυγὸν διέσωσαν τὸ γένος ἀλλὰ καὶ εἴλκυσαν πρὸς τὸν ἀφυπνισθέντα Ἑλληνισμόν τὴν συμπάθειαν τῶν πεπολιτισμένων καὶ ὁμοθρήσκων λαῶν, καθ' ἣν στιγμὴν γενι-

κώτερον τὸ τῆς ἐλευθερίας αἰσθημα παρὰ τὰς κυβερνητικὰς βαρείας ἀντιδράσεις εἶχεν ἐκσπάσει ἀκρόατητον πρὸς νέας πολιτειακὰς κατευθύνσεις. Δὲν ἐλησμόνησαν οἱ ξένοι λαοὶ τί καὶ αὐτοὶ ὄφειλον εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, οὐδ' ἦτο δυνατὸν χριστιανὸς νὰ μὴ αἰσθανθῆ ὅλην τὴν ἰσχὺν Ἐκκλησίας, ἣτις καὶ εἰς τὸν ἄγριον κατακτητὴν ἐπιβαλοῦσα σεβασμὸν, ἐν ἐθνικῇ ὀργανώσει διετήρησεν ἀλώβητον τὴν ἐλληνικὴν ψυχὴν.

Ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ τὸ πρωτόκολλον τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου ἀπλῶς τὴν ληξιαρχικὴν πράξιν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἡτό τι πλέον ἢ ἡ ἐπίσημος καταχώρισις τοῦ γεγονότος, ὅτι νέον κράτος προσετίθετο εἰς τὴν διεθνή κοινωνίαν. Τὸ πρωτόκολλον ὑπῆρξεν ἡ ἐπιβάλλουσα τὴν εἰρήνην κατακλείς τῆς διὰ τῆς Συνθήκης τῆς 6^{ης} Ἰουλίου 1827 ὑπὲρ τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος ἐπεμβάσεως τῶν τριῶν δυνάμεων, ἡ πρώτη διεθνὴς καταστατικὴ πράξις τοῦ νέου κράτους καὶ ἡ ἀφετηρία ἐτέρων συμπληρωκῶν διαπραγματεύσεων, αἵτινες ἤγαγον εἰς τὴν μετὰ τῆς Τουρκίας ὀριστικὴν Συνθήκην τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1832.

Διότι ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τοῦ 1830 ὀρίζοντο συνάμα τὰ ὅρια τῆς τότε Ἑλλάδος καὶ ἡ μορφή τοῦ μέλλοντος πολιτεύματος αὐτῆς ὡς μοναρχικοῦ κληρονομικοῦ, συνεφωνεῖτο δ' ὅτι ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῆ μεταξὺ τῶν οἰκῶν τῶν βασιλευόντων εἰς τὰς ἐπικρατείας τῶν συνυπογραφουσῶν τριῶν Δυνάμεων. Ἐτι προεβλέπετο ἐν αὐτῷ ὅτι ἡ δηλοποίησις τοῦ πρωτοκόλλου πρὸς τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν, θὰ ἐσήμαινε τὴν αὐτόματον ἀποκατάστασιν τῆς μεταξὺ αὐτῶν εἰρήνης καὶ τὴν ἐν ἑκατέρῳ αὐτῶν ἀφομοίωσιν τῶν ὑπηκόων τῆς ἐτέρας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν τῶν ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος εὐρυσκομένων, παρεχομένης καὶ πλήρους ἀμοφοτέρωθεν ἀμνηστίας τῶν ἐμπολέμων ἰθαγενῶν. Ἐκάστη δὲ τῶν τριῶν Αὐτῶν ἐπεφύλαττεν εἰς ἑαυτὴν τὴν εὐχέρειαν, ὅπως ἐγγυηθῆ τὸ σύνολον τῶν συμφωνουμένων ὄρων, ἀλλὰ ρητῶς ἀπεκλείετο εἰς ἐκάστην αὐτῶν τὸ δικαίωμα, ἵνα ἀποστείλῃ ποτὲ στρατὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν ἐτέρων δύο.

Σημειωτέον ὅτι τὰ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου σύνορα περιόριζον τὴν Ἑλλάδα ἐντεῦθεν τῶν διὰ προγενεστέρου πρωτοκόλλου, τοῦ τῆς 10 Μαρτίου 1829, μεταξὺ τῶν αὐτῶν Δυνάμεων συνομολογηθέντων, ἅτινα ἀληθῶς διὰ τὸ τότε διὰ τοῦ πρωτοκόλλου ἐκείνου μόνον ἡμικυρίαρχον καθιστάμενον κράτος, ἐχάρασσαν γραμμὴν ἀπὸ τοῦ Παρασητικῆς πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, ἐνῶ κατὰ τὸ πρωτόκολλον τοῦ 1830 παρέμενεν εἰς τὴν Τουρκίαν ἡ δεξιὰ ὄχθη τοῦ Ἀχελῷου καὶ ἡ ἀριστερὰ τοῦ Σπερχειοῦ, τῆς ὅλης ὀροθετήσεως καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς πολλαπλῶς ἄλλως χωλαινούσης. Καὶ εἶχε μὲν ἀποδεχθῆ τὸ πρωτόκολλον τῆς 10 Μαρτίου 1829 ἡ Τουρκία, ἐπιβληθὲν αὐτῇ καὶ διὰ ρητοῦ ἄρθρου τῆς Ρωσσοτουρκικῆς Συνθήκης τοῦ 1829, ἀλλ' ἐθεώρησαν αἱ τρεῖς Δυνάμεις ὅτι, ὅπως ἐπιτύχωσι τὴν ὑπὸ τῆς Πύλης ἀποδοχὴν ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος, ἦτο ἀνάγκη νὰ περιορισθῶσι τὰ διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ 1829 συμφωνηθέντα εὐρύτερα ὄρια.

Ὅντως δ' ἀμφότερα τὰ μέρη ἀπεδέξαντο τὸ πρωτόκολλον τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου, ἡ Ἑλλὰς ἀληθῶς βαρυνυμοῦσα διὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν βορειοδυτικῶν αὐτῆς ἐπαρχιῶν καὶ διότι δὲν περιελαμβάνετο εἰς τὸ κράτος πρὸ παντὸς ἡ Κρήτη, ἀλλὰ καὶ ἡ Χίος καὶ ἡ Σάμος καὶ τὰ Ψαρὰ καὶ τινες ἄλλαι τῶν ἐλληνικῶν νήσων. Παρὰ ταῦτα «ἀποβλέπουσα γενικῶς εἰς τὴν τύχην, τὴν ὁποίαν ἐν τῇ ὑψηλῇ αὐτῶν φρονήσει καὶ εὐνοίᾳ ἐπεφύλασσαν αὐτῇ» ἡ Ἑλλὰς διὰ στόματος τοῦ Κυβερνήτου ἐδήλου ὅτι «συναισθάνεται τὸ χρέος αἰωνίου ἐγγνωμοσύνης καὶ ἀμέτρου ἐμπιστοσύνης πρὸς τοὺς εὐεργέτας αὐτῆς». «Ἡ ἀπόφασις τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, ἔγραφεν ὁ Καποδίστριας ἐν τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ πρωτοκόλλου, ν' ἀναγνωρίζεται ἡ Ἑλλὰς ὡς κράτος ἀνεξάρτητον, ὑπερεπλήρωσε τὰς νομίμους εὐχὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπεσφράγισε τὰς ἐνδραχθεῖσας, τὰς ὁποίας ἠξίωσαν νὰ ἐπιδαριλεύσωσιν αὐτῇ».

Διὰ δύο χωριστῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου πρωτοκόλλων, τοῦτο μὲν προσεφέρετο τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα εἰς τὸν Πρίγκηπα Λεοπόλδον τοῦ Σαξ. Κοβούργου, τοῦτο δ' ἐξησφαλίζετο ὑπὲρ τῶν καθολικῶν πλήρης ἐν Ἑλλάδι ἀνεξιδροσκειά. Εἶναι δ' ἄξιον πολλῆς

προσοχῆς τὸ τελευταῖον τοῦτο πρωτόκολλον διὰ τὴν λεπτὴν αὐτοῦ διπλωματικὴν διατύπωσιν, ἣν μάτην ἀναζητοῦμεν εἰς τὰς ὑστέρας περὶ τῶν μειονοτήτων διεθνεῖς διατάξεις. Διότι παραιτουμένη ἡ Γαλλία τῆς ἐπὶ τῶν δυτικοῦ δογματος χριστιανῶν ἐν Τουρκίᾳ προστασίας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐκχωρουμένας τῇ Ἑλλάδι ἐπαρχίας, παρακατατίθησι τὴν προστασίαν ταύτην εἰς χεῖρας τοῦ νέου ἡγεμόνος, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς καθολικοὺς ἐγγυήσεις ἰκαναὶ ν' ἀναπληρώσωσι τὸ ἔργον, ὅπερ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης αὐτὴ ἐξετέλει, ἐφ' ᾧ καὶ ἀναγράφεται ἐν τῷ Γ' πρωτοκόλλῳ ἢ ἀπὸ πάσης ἐπόψεως «ἀφομοίωσις ὄλων τῶν ὑπηκόων τῆς νέας πολιτείας, ὅποιασδήποτε καὶ ἂν ᾧσι θρησκείας». Ὅσον διὰ τὸ Β' πρωτόκολλον, τὸ περὶ Πρίγκηπος Λεοπόλδου, παρέμεινεν ἀτελεσφόρητον, διότι ὁ Λεοπόλδος δοκιμάσας νὰ ἐπιτύχῃ βελτίωσιν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐδαφικῶν ὄρων, παρητήθη ἀποτυχῶν.

Οὕτω παρὰ τὴν ἀμφοτέρωθεν ἀποδοχὴν τοῦ Α' πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830, παρέμεινεν ἐκκρεμὲς τὸ ὅλον ἑλληνικὸν ζήτημα, ὑπὸ τὴν πίεσιν δὲ τῶν περιστάσεων καὶ τοῦ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδιστρίου ἀφορήτου καταστάτος ἐμφυλίου ἐσωτερικοῦ σπαραγμοῦ, ἐπανελήφθησαν αἱ διαπραγματεύσεις, καταλήξασαι πρωτοστατούσης τῆς Γαλλίας εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν βορειῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ἐπανέκτησεν οὕτω τὴν γραμμὴν τοῦ 1829. Τὸ ἑλληνικὸν στέμμα προσφέρεται εἰς τὸν δευτερότοκον υἱὸν τοῦ εὐγενοῦς φιλέλληρος Λουδοβίκου Α' Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, τῆς ταχείας καθόδου τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος κριθείσης ὡς τοῦ μόνου τελεσφόρου μέσου πρὸς κατάπανσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι πολιτικῆς ἀναρχίας. Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνθήκη τῆς 9 Ἰουλίου 1832 ἔθηκε τέρμα εὐνοϊκόν, θεία συνάρσει, εἰς τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα, κανονισθέντων τῶν ὀριστικῶν ὀρίων τῇ ἐγγυήσει μάλιστα τῶν τριῶν Δυνάμεων, αἵτινες ἐθλόγως ἐκλήθησαν «προστάτιδες» τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν μεγάλην ἱστορικὴν ταύτην τοῦ ὄρου ἔννοιαν.

Ὅσον βεβαίως καὶ ἀνταγωνισμοὶ ἐν τῷ ἀνατολικῷ καθόλου ζητήματι καὶ ἂν συνεβάλλοντό πως κατὰ τὸ στάδιον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος εἰς ὅτε μὲν ταύτης ὅτε δ' ἐκείνης τῶν τριῶν Δυνάμεων τὰς πρωτοβουλίας καὶ ὅσον ἰδίᾳ

καὶ ἂν συνετέλεσεν ἐνταῦθα ἡ ἐπιθυμία, ὅπως ὑπερακοντίζουσαι τὰ ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Ἀδριανουπόλεως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐπιτευχθέντα, ἐμποδίσωσιν αἱ Δυτικαὶ Δυνάμεις τὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐπικράτησιν τῆς μεγάλης ὁμοθρήσκου τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατορίας, γεγονός εἶναι ὅτι τὸ πρωτόκολλον τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 ὀφειλόμενον ἐν τῇ διατυπώσει αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον ἐπίσημον ὀριστικὸν ἐπὶ τὰ πρόσω βῆμα ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος. Ὁ κατὰ παντὸς δυνάστου πόθος τοῦ Caning, πρώτου ἀναγνωρίσαντος τοὺς Ἕλληνας ἐμπολέμους, εἶχε φέρει τοὺς καρπούς του. Τὸ ὄνειρον τοῦ Βύρωνος εἶχε πραγματοποιηθῆ! Ὡς ἔγραψε βαθῶς γνώστης τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος, «ἡ Ἑλλάς, διὰ θαυματουργοῦ προσπαθείας, ἀνεσῆκωσε τὸν βαρὸν λίθον τοῦ τάφου της. Μόνη ἢ κεφαλὴ αὐτῆς ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ τότε εἰς τὸ φῶς τῆς ἐλευθερίας. Διὰ νέων ἀγώνων ἐπίσης σκληρῶν ὅλον τὸ σῶμα πέπρωται νὰ ἀκολουθήσῃ.»

Τὸ σπουδαῖον ἦτο ὅτι διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου ἐξησφαλιζέτο ἡ πλήρης τῆς Ἑλλάδος ἀνεξαρτησία, καταστάσα ἀναφαίρετον πλεόν κτήμα τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους. Διὸ καὶ πρὸ τῆς ἐγγυήσεως τῶν εὐεργετιδῶν Δυνάμεων ἠδύναντο αὐταὶ νὰ δηλώσωσιν ὅτι ἡ τελεία τῆς Ἑλλάδος ἀνεξαρτησία συνεπήγετο τὴν ἔλλειψιν παντὸς περιορισμοῦ τῆς κυριαρχίας αὐτῆς. Ὅτε δ' ἡ Τουρκία ἐζήτησεν, ὅπως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιτραπῆ νὰ ἔχῃ περιορισμένας μόνον στρατιωτικὰς δυνάμεις, τῇ ἀπηντήθῃ ὅτι «ἡ ἀνεξαρτησία αὕτη παρέχει εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος τὸ δικαίωμα, ἵνα διατηρῆ ὅσον στρατὸν αὐτὸ θέλει, δυνάμενον καὶ νὰ μετέχῃ ἢ μὴ μετέχῃ οἰουδήποτε πολέμου μεταξὺ τρίτων κρατῶν», ἠρνήθη δ' ἡ συνδιάσκεψις τοῦ Λονδίνου τῆς 30^{ης} Αὐγούστου 1832 πᾶσαν ἀνάμειξιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς Ἑλλάδος νομοθεσίαν». Ὁ δ' ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας Duc de Broglie ἐν θαυμασίῳ λόγῳ αὐτοῦ τῆς 18 Μαΐου 1833 ἐνώπιον τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας, ὅστις εἶναι πράγματι ἀληθὴς ὕμνος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν, ὁμιλῶν περὶ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ 1830 ἐξήγησε πῶς ἡ Γαλλία ἐθέλησεν ἀποδίδουσα τὰς ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν οἰκουμένην, αἵτινες δὲν λησμονοῦνται ἀλλὰ παραμένουσι κεχαραγμένα εἰς τὴν μνήμην τῶν λαῶν, «νὰ συμπράξῃ μετὰ τῶν συμμάχων αὐτῆς εἰς τὸ ἀπελευθερωτικὸν ἔργον».

«Ἐπεθύμησε μάλιστα νὰ πράξῃ καὶ πέραν αὐτοῦ, ἐπιτυχοῦσα οὕτω νὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα κράτος νόμου καὶ ἔργῳ πλήρως καὶ τελείως ἀνεξάρτητον, κράτος ἐλεύθερον, ὅπως ἐκλέγῃ τοὺς φίλους καὶ συμμάχους αὐτοῦ, μὴ ὑποκείμενον εἰς οὐδενὸς τὴν προστασίαν».

Τοιοῦτου γεγονότος τὴν ἑκατονταετηρίδα ὄφειλε σήμερον καὶ ἡ ἡμετέρα Ἀκαδημία νὰ πανηγυρίσῃ τεταγμένη, ὅπως πιστῶς παραφυλάττῃ τὰ κειμήλια τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Εἰς τὰ κειμήλια ταῦτα ἀνήκει τὸ διπλωματικὸν ἔγγραφον τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830, δι' οὗ καθιερώθη ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἄλλ' ἐθνικὸν κειμήλιον εἶναι καὶ ἡ εὐλαβὴς μνήμη, ἣν τηροῦμεν παντὸς Ἑλληνοῦ καὶ φιλέλληνοῦ συνεργήσαντος ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ταύτης καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν πρὸς τὰς τρεῖς Δυνάμεις, αἵτινες ὑπῆρξαν αἱ παραστάτιδες τῆς ἐλληνικῆς παλιγγενεσίας.
